

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Одеського державного
аграрного університету

голова приймальної комісії

проф. Михайло БРОШКОВ

« 28 » 2024 р.

ПРОГРАМА
Співбесіда з іноземної мови
для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня
«Магістр»

(на базі освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста або магістра за спорідненими/неспорідненими спеціальностями)

Одеса 2024

Програма фахового вступного випробування для здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста або магістра розроблена:

_____ викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук Шумська І.А.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
I. БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ. Загальна характеристика складових тесту	5
1.1 Частина I. Читання	5
1.2 Частина II. Використання мови	6
II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	17
III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	18

ВСТУП

До участі в бесіді для здобуття ступеня вищої освіти «*Магістр*» допускаються особи, які мають документ державного зразка про здобутий освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст» або «Магістр». Зміст тесту визначено Програмою єдиного вступного іспиту з іноземних мов для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 28 березня 2019 року №411.

Сучасні процеси розвитку інноваційних технологій та процеси глобалізації економіки призводять до змін у вимогах, що висувуються до кваліфікаційної підготовки сучасного фахівця в галузі сільського господарства і вимагають високого рівня володіння англійської мови.

Мета вступного випробування – перевірка та оцінювання знань, практичних навичок та вмінь здобувачів з метою визначення рівня навчальних досягнень відповідно до вимог чинних навчальних програм та критеріїв оцінювання.

Об'єктами оцінки є мовленнєва компетентність у читанні, а також мовні лексичні та граматичні компетентності. Зміст тестових завдань ґрунтується на автентичних зразках літературного мовлення, прийнятого в країнах, мову яких вивчають, відповідно до сфер спілкування і тематики текстів, визначених цією Програмою.

Зміст завдань для здійснення контролю якості сформованості іншомовної комунікативної компетентності уніфіковано за видами і формами завдань.

Програма єдиного вступного іспиту створена з урахуванням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (рівень B1-B2).

I.БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДОВИХ ТЕСТУ

Частина I. ЧИТАННЯ

Мета – виявити рівень сформованості вмінь кандидатів самостійно читати і розуміти автентичні тексти за визначений проміжок часу. Завдання для визначення рівня сформованості іншомовної компетентності в читанні зорієнтовані на різні стратегії: з розумінням основної інформації (ознайомлювальне читання), повної (вивчальне читання) та пошук окремих фактів (вибіркове читання). Для створення тестових завдань використані автентичні тексти з друкованих періодичних видань, інтернет-видань, інформаційно-довідкових і рекламних буклетів, художньої літератури.

Тексти для ознайомлювального читання можуть містити до 5 % незнайомих слів, а для вивчального та вибіркового читання – до 3 %, про значення яких можна здогадатися з контексту за словотворчими елементами та за співзвучністю з рідною мовою (слова-інтернаціоналізми). Загальний обсяг текстів становить до 2 500 слів. У предметних тестах оцінюють уміння кандидатів розуміти прочитаний текст, виокремлювати ключову інформацію, узагальнювати зміст прочитаного, робити висновки на основі прочитаного. Кандидат повинен вміти:

- читати текст і визначати мету, ідею висловлення;
- читати (з повним розумінням) тексти, побудовані на знайомому мовному матеріалі;
- читати та виокремлювати необхідні деталі з текстів різних типів і жанр
- диференціювати основні факти та другорядну інформацію;
- розрізняти фактичну інформацію та враження;
- розуміти точки зору авторів текстів;
- працювати з різножанровими текстами;
- переглядати текст або серію текстів з метою пошуку необхідної інформації для виконання певного завдання;
- визначати структуру тексту й розпізнавати логічні зв'язки між його частинами;
- встановлювати значення незнайомих слів на основі здогадки, схожості з рідною мовою, пояснень у коментарі.

Частина II. ВИКОРИСТАННЯ МОВИ

Мета – виявити рівень сформованості мовленнєвих і мовних граматичних і лексичних компетентностей кандидатів.

Кандидат повинен вміти:

- аналізувати й зіставляти інформацію;
- правильно вживати лексичні одиниці та граматичні структури;
- встановлювати логічні зв'язки між частинами тексту.

Лексичний мінімум вступника складає 2 500 одиниць відповідно до сфер спілкування і тематики текстів, визначених цією Програмою.

СФЕРИ СПІЛКУВАННЯ І ТЕМАТИКА ТЕКСТІВ ДЛЯ ЧИТАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МОВИ

I. Особистісна сфера.

1. Повсякденне життя і його проблеми.
2. Сім'я. Родинні стосунки.
3. Характер людини.
4. Помешкання.
5. Режим дня.
6. Здоровий спосіб життя.
7. Дружба, любов.
8. Стосунки з однолітками, у колективі.
9. Світ захоплень.
10. Дозвілля, відпочинок.
11. Особистісні пріоритети.
12. Плани на майбутнє, вибір професії.

II. Публічна сфера.

1. Погода. Природа.
2. Навколишнє середовище.
3. Життя в країні, мову якої вивчають.
4. Подорожі, екскурсії.
5. Культура й мистецтво в Україні та у країні, мову якої вивчають.
6. Спорт в Україні та у країні, мову якої вивчають.
7. Література в Україні та у країні, мову якої вивчають.
8. Засоби масової інформації.
9. Молодь і сучасний світ.
10. Людина і довкілля.
11. Одяг.

12. Покупки.
13. Харчування.
14. Науково-технічний прогрес, видатні діячі науки.
15. Україна у світовій спільноті.
16. Свята, пам'ятні дати, події в Україні та у країні, мову якої вивчають.
17. Традиції та звичаї в Україні та у країні, мову якої вивчають.
18. Видатні діячі історії та культури України та у країні, мову якої вивчають.
Визначні об'єкти історичної та культурної спадщини України та країни, мову якої вивчають.
19. Музеї, виставки.
20. Живопис, музика.
21. Кіно, телебачення, театр.
22. Обов'язки та права людини.
23. Міжнародні організації, міжнародний рух.

III. Освітня сфера

1. Освіта, навчання, виховання.
2. Студентське життя.
3. Система освіти в Україні та у країні, мову якої вивчають.
4. Робота і професія. Іноземні мови в житті людини.

ГРАМАТИЧНИЙ ІНВЕНТАР. АНГЛІЙСЬКА МОВА

Морфологія

Іменник. Вживання іменників у однині та у множині.

Використання іменників у ролі прикметників. Присвійний відмінок.

Артикль. Основні випадки вживання означених і неозначених артиклів.

Нульовий артикль.

Прикметник. Вживання прикметників. Ступені порівняння прикметників.

Займенник. Види займенників. Вживання займенників.

Дієслово. Видо-часові форми дієслова в активному та пасивному стані.

Умовні речення (0, I, II, III типів).

Наказовий спосіб дієслів. Правильні та неправильні дієслова

Безособові форми дієслова та їх конструкції. Герундій. Модальні дієслова.
Participle I, Participle II.

Фразові дієслова з: get, be, look, keep, go, come, take, run, turn, call, break,
give, put, make, clear, cut, fall, hold, let, hand.

Структура “to be going to do smth”.

Прислівник. Вживання ступенів порівняння прислівників. Прислівники місця і часу. Основні прислівникові звороти.

Quantifiers/Intensifiers (quite, a bit, etc).

Числівник. Кількісні числівники. Порядкові числівники.

Прийменник. Види прийменників. Вживання прийменників.

Частка. Особливості вживання **to** з дієсловами.

Сполучники. Вживання сполучників сурядності та підрядності.

Синтаксис

Структура різних типів речень.

Прості речення.

Безособові речення.

Складні речення (складносурядні і складнопідрядні).

Пряма і непряма мова.

Узгодження дієслівних часів у складнопідрядних реченнях.

Словотворення

Слова, утворені від відомих коренів за допомогою суфіксів іменників, прикметників і дієслів; префіксів прикметників і дієслів.

Приклад іспиту:

Частина I. Читання

Reading

Task 1

Read the texts. Match choices (A-H) to (1-5). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Things you should know before studying abroad

(1)_____

Studying abroad you have the chance to explore new cultures, meet amazing people and travel more in several months than you probably will throughout the rest of your life. However, before jetting off to a foreign continent for four months, there are about a thousand tiny details that need to be ironed out.

(2) _____

After getting transfer credits approved, obtaining a passport and visa, haggling with financial aid and booking flights, it is almost surreal that all this preparatory work leads to an actual destination. Relieved to have conquered the tedious steps, it's easy to breeze through all the other preparatory steps and centre your focus on your destination.

(3)_____

Once you leave the U.S., electrical outlets will no longer resemble the face of those at home. It is necessary to purchase purchasing universal outlet converters and adapters before you leave, as they can be expensive in foreign countries and are often difficult to find. The adapter will change the foreign plug so that you can connect your device to the outlet. This does not change the voltage, though, so you will definitely need a converter or transformer to make the wattage of your device compatible with the country's power supply. You should also consider leaving expensive hair straightness or blow dryers at home. They generate a lot of heat, and even with a converter, the differing voltage can blow them out.

(4)_____

Many students opt not to bring their smart phone while studying abroad, worried about loss or theft during their travels. If you are careful with your belongings though, these devices are great tools to communicate with fellow study abroad friends and loved ones at home. Some popular texting apps are What's App and textPlus, which both allow you to send text messages for free through Wi-Fi. Another App I highly recommend is Skype for iPhone.

(5)_____

Getting used to your country's exchange rate is tough enough, but the foreign transaction fees your bank charges on purchases in a different currency are really a killer. Each time you swipe your card or pull cash from an ATM, the money you're being charged but not spending begins to rack up. Before leaving, check to see if your bank at home has international branches in your abroad destination so that you are not charged a fee each time you visit the ATM. If you do not have the advantage of an international bank, withdraw the maximum amount of cash per ATM visit. This way, you will only pay a nominal fee and will have enough money to last you a few weeks.

Which paragraph advises you ...?

A to book tickets beforehand

B to keep your mind on your money

C not to leave your phone at home

D to search the social sites before leaving

E to buy devices that convert alternating currents

F to concentrate on the place of living

G to take advantage of it during college

H to stock up on medicines

Task 2 Read the text below. For questions (6-10) choose

Task 2 Read the text below. For questions (6-10) choose the correct answer (A,B,C or D) . Write your answers on the separate answer sheet.

Eco-Tour adventure in Ecuador. By Mike Adams

Imagine walking through the rainforests of Ecuador, surrounded by medicinal plants and wild foods. Harmonies of birds and locusts blanket the forest from lush treetops. Your group pauses for a moment to take it all in...that's when you discover you're standing right next to a sacred Sangre de Drago tree, rich with natural medicine, standing five stories tall with a gorgeous canopy of leaves shaped like hearts. Your group guide makes a small incision on the tree bark and the medicine begins to flow : It's an anti-cancer tree sap, made of 90% proanthocyanidins. It's been used by the Shuar Indians as living medicine for centuries and now you're getting to taste it fresh, raw and wild, right off the tree....

This scene isn't fiction. I experienced it myself a few weeks ago as part of an ecotourism mission. I was invited as a guest to go on a preview of this tour, and what I experienced was truly breathtaking: Hikes through the national forest, the identification and sampling of wild herbs, and the tasting of all varieties of exotic wild foods that I never even knew existed. This tour, called the " Amazon Wild Foods and Medicinal Plants Adventure", promises five days of adventure in Ecuador that you'll remember for a lifetime.

The tour is focused on Zamora, a magical town in Southern Ecuador that's host to a magnificent assortment of wild foods and medicines. What's really amazing about this particular tour is that you'll have the opportunity to identify, harvest and experience numerous wild foods and herbal medicines straight from the Ecuadorian rainforest. You'll also get the opportunity to visit a local herbalist who makes his own powerful medicinal tinctures using local wild crafted herbs in the way they have been traditionally used for generations by the indigenous Shuar culture of Southern Ecuador. The January tour being offered in Zamora will also be repeated later in June. I'm told, so if you can't make the January timeframe, contact them anyway to inquire about adventures later in summer.

And, yes, the company organizing this tour books your local airfare and hotels, too. They also arrange for your ground transportation and two meals a day. Most of the planning is already done for you. Enjoy Ecuador!

6. What is like a huge garden in the sky in the rainforests?

- A the forest floor
- B the understory
- C the canopy
- D the plant bank

7. The sacred Sangre de Drago tree _____ .

- A looks like a block of flats
- B is a five-storeyed house
- C resembles a heart
- D has a top in the form of a heart

8. In the rainforests of Ecuador you'll have an opportunity to taste a valuable _____ .

- A tree branch
- B tree bark
- C tree leaf
- D tree syrup

9. The tour to Ecuador doesn't offer _____ .

- A a course of treatment
- B hikes through the rainforest
- C collecting medical herbs
- D tasting of exotic wild foods

10. In the tour to Zamora the guests won't have a chance _____ .

- A to identify herbs
- B to take part in a rite of healing the sick

C to learn about some of the herbal medicines

D to taste different foods from the forest.

Task 3

Read the text below. Match choices (A-H) to (11-16). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Quirky Dublin

If it's an unusual experience you're looking for but don't quite know where to start..... then here is a great guide!

11

Mummies in St Michan's church and Crypts

The peculiar dry atmosphere has caused the mummification of the bodies and the preservation of the coffins. Underneath the church are five long burial vaults containing the mummified remains of many of Dublin's most influential 17th, 18th, and 19th century families.

12

National Leprechaun Museum

The National Leprechaun Museum is a truly unique attraction! The museum takes you deep into Irish and Celtic culture to discover what really lies behind the well-known tales of Irish cultural icons – leprechauns, rainbows and pots of gold!

13

Dublin Falconry The Dublin Falconry brings you the art of Falconry with well conducted speeches, dress and flying displays. The Dublin Falconry offers a number of unique activities that allow you to get up close and personal with the majestic birds. Take a Hawk Walk, which features an introduction to holding and flying an amazing raptor as you see firsthand how the raptor moves.

14

Café culture Hidden away down Pleasant's Lane in a quaint court yard you will find the adorable Cake Café. What makes The Cake Café so different and many would say cute, is the 1950s feel and mismatching antique china cutlery. A perfect spot lunch, whether sitting inside or out in the funky courtyard, there is plenty to choose from on the tempting menu. Or check out the Foam Café, tucked away in the Italian Quarter. The eclectic décor and tasty cakes, tapas will ensure your first visit will not be your last!

15

Le Cool Walking Tours Le Cool Walking Tours offer tours that show an alternative side to Dublin! Incorporating elements of the city which have become staples of le cool content such as pop-ups, new collectives and initiatives, Le Cool want to share these “ of the moment” living culture experiences. This continually evolving two-

hour tour will reflect the now and engage with people behind initiatives which are reshaping Dublin city in vibrant and meaningful ways.

16

The Science Gallery Tucked into the historic grounds of Trinity College Dublin is the super modern and fascinating Science Gallery. It's a truly new and unique type of venue where today's white-hot scientific issues are thrashed out and you can have your say! What makes The Science Gallery so Quirky is that unlike most galleries? , it doesn't have a permanent collection. There is always something new and fascinating to see.

Where can you see and do this while in Dublin?

- A find out about DIY culture, street art, fashion, emerging music and literature.
- B visit the oldest survival structure in the capital.
- C get involved into talks, debates and workshops.
- D practice feeding and taming the beasts of prey
- E enjoy savory delights as well as sweet
- F discover the world of national folklore
- G check out the ancient preserved bodies
- H practice the basic techniques and skills of Gaelic games.

Task 4

Read the text below. Choose from (A-H) the one which best fits each space (17-22). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Water Problems In India

The drought in India has become so severe (17)_____ in many regions of the country, even murdering each other over the precious substance.

Northern India is in the grips of a drought so severe that in Bhopal, the City of Lakes, the government has been forced to ration water use (18) _____. Nearly two million people live in this massive city, where the 1,000 – year old artificial Upper Lake has shrunk from 38 square kilometers (15 square miles) to a mere five square kilometers (two square miles).

Almost 100,000 Bhopal residents live without water hookups of their own, (19)____that travel throughout the city. Fights are common when the tankers arrive in a slum, with people jostling each other for the best chance the limited water supply. In unregistered slums, water tankers never arrive and residents may have to hike two kilometers (20)_____ .

It was in one such unregistered slum that the Malviya family drilled a hole into a municipal water pipe, and travelled there shortly before the water began flowing one night, (21)____. the family was confronted by a group of neighbours, including a local

man named Dinu who accused them of blocking the pipe and cutting off water farther down the hill. Dinu slapped Gyarasi Malviya, and when her son Raju tried to interfere, one of the people gathered drew a sword. In the ensuing clash, all the Malviyas were hacked to death.

The situation in Bhopal and across northern India may offer a glimpse of the world's future. The United Nations has warned that by 2050, four billion people will find themselves living in areas (22)____ .

A or more to the nearest pumping stations

B were too afraid to do anything

C with an insufficient water supply

D that people have begun literally fighting over water

E to half an hour once per three days

F didn't want them to take any water

G relying on water tankers

H to collect the liquid in whatever containers they could get their hands on II.

Частина «Використання мови» Use of English Task 5 Read and complete the text below. For each of the empty space (23-32) choose the correct answer (A, B or C) to complete the text and circle it. Write your answer

II. Частина «Використання мови» Use of English

Task 5

Read and complete the text below. For each of the empty space (23-32) choose the correct answer (A, B or C) to complete the text and circle it. Write your answers on the separate answer sheet.

Famous people at schools

Schoolteachers may be experts ...(23) their subjects, but they aren't always right about their students. (24) of the most brilliant people in British history were ...(25) at school and got terrible reports. In his school report, John Lenon was described as ...(26) – certainly on the road to failure. Winston Churchill, future Prime Minister and probably Britain's most ...(27) politician, clearly had a lot of ...(28) as a student but his behaviour was ... (29) bad that his teacher wrote: "I really don't know what to do". Stephen Fry's teacher didn't realize Fry had an ...(30) English. A fine actor, comedian and writer, Fry was at the bottom of his class. Robert Graves, a ... (31) schoolboy writer who became one of Britain's greatest poets, left school with this message from his headmaster, "Good bye, Graves and remember that your best friend is the wastepaper basket" One of Diana, Princess of Wales's teachers was correct in that Diana wasn't a ... (32) student, but the teacher also wrote, interestingly, that she "must try to be less emotional... with others."

23 A at	B for	C in
24 A some	B any	C nobody
25 A useless	B useful	C gifted
26 A skilful	B hopeless	C an expert
27 A useless	B hopeless	C skilful
28 A abilities	B skilful	C talented
29 A enough	B so	C too
30 A expert in	B aptitude for	C aptitude to
31 A gifted	B expert	C talent in
32 A gifted at	B expert	C talented

Task 6

Read and complete the text below. For each of the empty space (33-42) choose the correct answer (A, B, C or D) and circle it. Write your answers on the separate answer sheet.

Culture Notes

The BBC nature documentary Nature's Great Events ... first ... (33) in 2009 and looks at how annual changes in the patterns of movement of the sun lead to some of the world's greatest natural events. This programme ... (34) the annual summer thaw in the Arctic oceans. In recent years, due to climate change, more and more ice ... (35) each year. As polar bears ... (36) on the ice ... (37) for seals, more and more of the ice breaks up. Polar bears then become trapped on ice floes, floating in the sea and ... (38) swim greater distances between the ice and to safety, which is swiftly decreasing their numbers.

The programme ... (39) by Sir David Attenborough, ... (40) is widely recognized as the face of British nature documentaries, having presented them ... (41) over 50 years. He ... (42) countless awards for his work.

33 A were aired	B is aired	C was aired	D will aired
34 A looks at	B look at	C is looking	D looked
35 A have been melting	B is melting	C has been melting	D melts
36 A travelled out	B will travel out	C are travelling	D travel out
37 A to hunt	B hunting	C hunted	D hunt
38 A should	B can	C has to	D have to
39 A was directed	B is directed	C were directed	D directed
40 A which	B that	C who	D when
41 A for	B since	C up	D until
42 A had won	B has won	C won	D wins

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	
32	
33	
34	
35	
36	
37	
38	
39	
40	
41	
42	

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Вступний іспит здійснюється за допомогою тестового контролю знань. Завдання, які виносяться на вступне випробування оцінюються за 200-бальною шкалою. Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання вступного іспиту – 200 балів, а мінімальна кількість балів для подальшої участі у конкурсному відборі повинна складати 100 бали. Тестові завдання складаються із 42 питань, які поділені на дві частини:

У частині 1 (Читання) пропонується 22 завдання з англійської мови, де правильною є лише одна відповідь. За правильне розв'язання кожного завдання вступник отримує 2 бали. Відповідно за правильне розв'язання усіх завдань **частини 1** вступник отримує 44 бали.

У частині 2 (Використання мови) пропонується 20 завдань. За правильне розв'язання одного питання вступник може отримати 2,8 бала за кожну правильно встановлену відповідність чи послідовність. Максимальна кількість балів за правильне вирішення завдань частини 2 – 56 балів. Відсутність відповіді або неправильна відповідь оцінюється в 0 балів. Час виконання тестових завдань становить 60 хвилин.

Вступне фахове випробування проводиться у вигляді співбесіди.

Оцінювання знань студента здійснює комісія. Фахове вступне випробування оцінюється за 200-бальною шкалою.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барановська Т.В. Граматика англійської мови. Збірник вправ: навч. посіб. / Т.В. Барановська. – Київ: ТОВ «ВП Логос», 2004. – 384 с.
2. Бех П. О. Англійська мова. Посібник для вступників до вузів. – К.: Либідь, 2002. – 198 с.
3. Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник / Г.В.Верба. Л.Г.Верба// Вид. ТОВ Логос». – Київ, 2005. –342с.
4. Завдання та тести для вступників вищих навчальних закладів. Англійська мова. Посібник – довідник. – К.: Генеза, 2003. – 252с.
5. Несвіт А.М., Коваленко В.П., Пуха З.Д. Тестові завдання з англійської мови (у двох частинах). – К.: Генеза, 2011. – 107 с.
6. Тематичне оцінювання. Англійська мова. Збірник завдань. – Харків: Ранок, 2000. – 181 с.
7. Тести з англійської мови (підсумкові, випускні, вступні). Під заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2000. – 232 с.
8. Шпак В. К. Англійська мова для економістів і бізнесменів: підручник / В. К. Шпак, О. О. Мустафа, Т. І. Бондар та ін. за ред. В. К. Шпака. – К.: Вища шк., 2005. – 223 с.
9. Advanced Grammar in Use. – Cambridge University Press, 1999. – 341p.
10. Murphy R. English grammar in use / R. Murphy. – 3 rd ed. – Cambridge University Press, 2004. – 350 p.
11. Neil O’Sullivan, James D. Libbin. Agriculture. Career Paths. Express Publishing/Book 2.2011.– 120p.